

Ta vare på jorda – du låner den bare av oss

Kilde- sortering

RIRs håndbok i kildesortering

UTGAVE 1 - 2018

RIR-abonnenter viktige miljøarbeidere

Hvorfor kildesortere?

Som RIR-abonnenter og kildesortere er dere viktige bidragsytere når det gjelder å ta vare på miljøet. Dette bidrar til å redusere farlige stoffer fra avfallsstrømmen.

Alt avfall fra husholdningene i RIR-kommunene blir nå gjenvunnet, enten til nye og nyttige produkter eller til varmeenergi. Drikkekartongene du skyller og bretter blir til ny emballasjekartong, matavfallet blir til biogass og til god jord, plast blir til nye plastprodukter, metall blir til ny emballasje eller armeringsjern og glass blir til nye flasker og byggematerialer. Slik gjenvinnes alle avfallstypene du kildesorterer og kaster i trilledunkene eller leverer til returpunkter og gjenvinningsstasjoner.

Denne håndboken skal være til hjelp slik at vi alle blir enda bedre kildesortere. Bruk den, og kom gjerne med gode tips til oss i RIR dersom du har flere gode idéer til god kildesortering!

Takk for det gode samarbeidet!

Innhold

Emne	Side
Praktisk utstyr	4
Bioavfall	6
Plastavfall	8
Papp, papir og kartong	10
Restavfall	12
Glass og metallemballasje	14
Elektrisk og elektronisk avfall	16
Farlig avfall	18
Klær og sko	20
Annet avfall	22
Stikkordsliste avfallssortering	24
Om gjenbruk	30
Gjenvinningsstasjonene	31
10 miljøtips	siste side
Adresser	siste side

Praktisk utstyr for god kildesortering

For at vi sammen skal kunne gjøre en god jobb når det gjelder å ta vare på miljøet, får du som ny RIR-abbonnent utlevert dette utstyret:

- 80-liters trilledunk til bioavfall (mat)
- 140-liters trilledunk til papir
- 140-liters trilledunk til restavfall
- 140-liters trilledunk til glass- og metallemballasje
- Blanke sekker til plastemballasje
- Rød boks til farlig avfall
- Blå boks til mellomlager av papir

Henting av avfall

Før kl. 06.30 på hentedagen må trilledunkene settes 1-3 meter fra vegkanten der renovasjonsbilen stopper. Hvilken uke og avfallstype som blir hentet i ditt område finner du i hentekalenderen som sendes ut hvert år og på www.rir.no.

Farlig avfall som olje, lakk, maling og kjemikalier samler du opp i lukket og merket emballasje i den røde boksen du har fått utlevert. Dette tar du med til nærmeste gjenvinningsstasjon eller til en innsamlingsbil som tar imot farlig avfall og som kommer til ditt område flere ganger i året.

Ta vare på utstyret

Renovasjonsutstyret som utleveres er RIR sin eiendom, men det er den enkelte abonnent sitt ansvar å sørge for renhold og enkelt vedlikehold.

Utstyr som blir ødelagt ved henting av søppel eller på annen måte der abonnenten er uforskyldt, bytter vi kostnadsfritt. Gi oss beskjed om hva slags skade det gjelder, så kommer vi og bytter.

Utstyr som blir ødelagt på grunn av feil bruk eller uforsiktig håndtering må abonnenten selv erstatte.

Du kan ringe oss på tlf. 71 21 34 50, sende en e-post til rir@rir.no eller finne informasjon på www.rir.no.

For liten trilledunk

Enkelte abonnenter kan ha ekstra mye søppel og får problemer med å få plass i de utleverte dunkene. Mot tillegg i gebyret kan du få større abonnement og for eksempel øke papirdunken fra 140 liter til 240 liter. Ta kontakt med RIR eller kommunen din for nærmere informasjon.

Kompostering

Kompostering av bioavfall kan være en god løsning for enkelte. Du må da selv skaffe deg en kompostbenge der du kan kompostere bioavfall til matjord. De som inngår en avtale med RIR om kompostering får en reduksjon i renovasjonsavgiften, men kan da ikke levere bioavfall. Ta kontakt med RIR eller kommunen for nærmere informasjon.

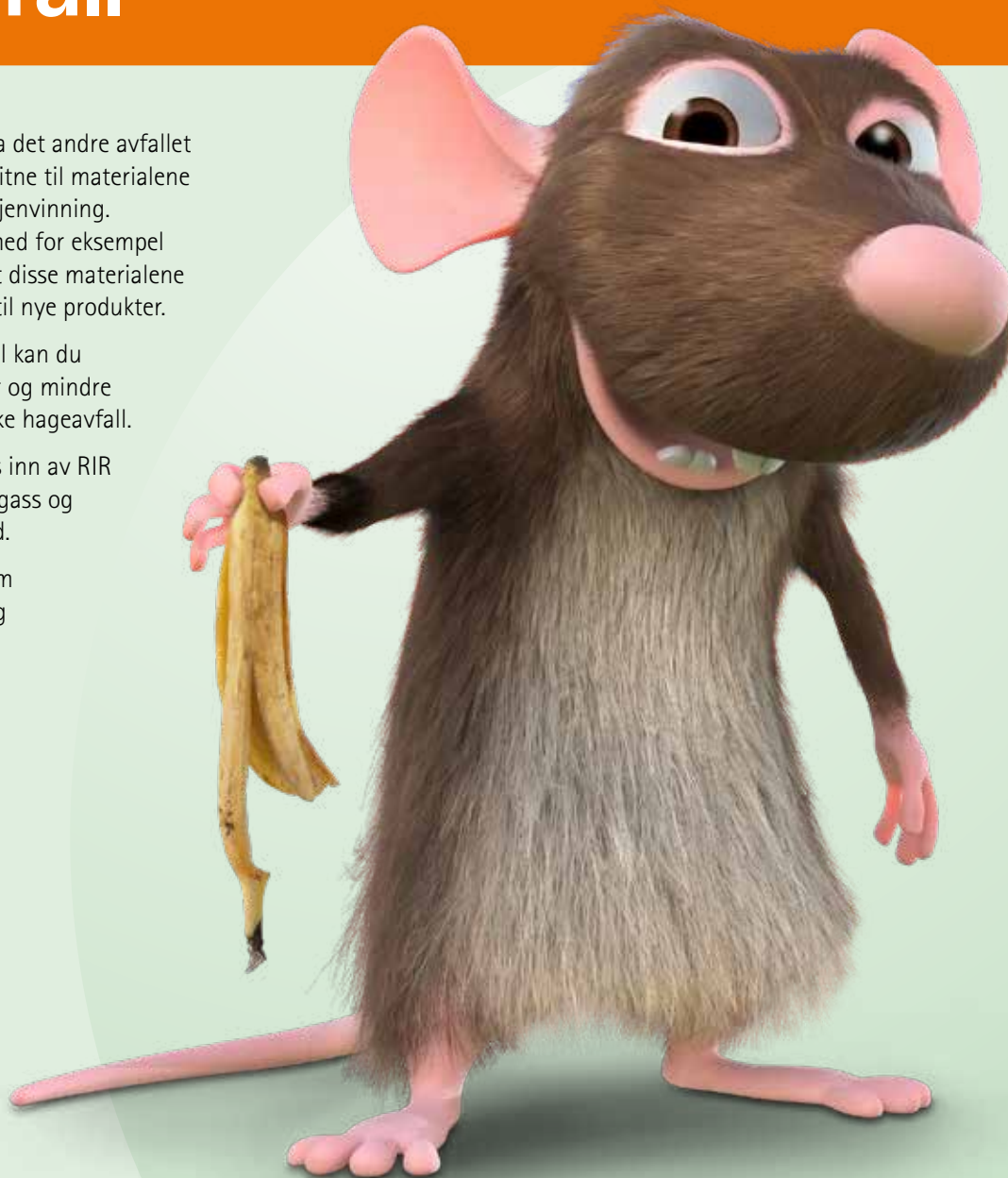
Bioavfall

Å fjerne matavfall fra det andre avfallet er viktig for ikke å skitne til materialene som skal sendes til gjenvinning. Matavfall sammen med for eksempel papir og plast gjør at disse materialene ikke kan gjenbrukes til nye produkter.

I dunken for bioavfall kan du kaste både matrester og mindre potteplanter, men ikke hageavfall.

Bioavfall som samles inn av RIR blir omdannet til biogass og førsteklasses matjord.

Biogassen brukes som drivstoff til busser og andre kjøretøy.

Legg bioavfallet i en plastpose og legg det i trilledunken. Da unngår du søl og skitten og illeluktende dunk. Plastposen blir sortert ut under produksjonen av biogass og matjord.

Dette er bioavfall

Brød	Nøtteskall
Eggeskall	Pasta
Fisk	Potteplanter
Frukt	Ris
Grønnsaker	Servietter
Kaffegrut og filter	Skalldyr
Kaker	Småbein
Kjøttrester	Teposer
	Tørkepapir

Dette er IKKE bioavfall

Aske	restavfall
Bleier	restavfall
Medisiner (Leveres til apotek)	
Ekskrementer fra hund og katt	restavfall
Gress	hageavfall
Juletre	hageavfall
Kvist og greiner	hageavfall
Knoker	restavfall
Sneiper	restavfall
Syrer og baser	farlig avfall
Treverk	gjenvinningsstasjon

Plastemballasje

RIR tar i mot plastemballasje som blir brukt i husholdningene. Plasten må være ren, da skitten plast med for eksempel matrester ikke kan resirkuleres til nye produkter. Emballasje som inneholder kjemikalierester er farlig avfall og må leveres til en gjenvinningsstasjon.

Mesteparten av platen som samles inn blir til nye plastprodukter ved fabrikker over hele Europa. Plast som ikke kan gjenvinnes til nye produkter blir til brenselbriketter som erstatter kull.

Dette er plastavfall

Blomsterpotter i plast	Plastposer
CD cover i plast	Potetgullposer
Kaffeposer	Vindusspyler-væske-kanner
Plastbegre	Sjampoflasker
Plastemballasje	Sjokolade-emballasje av plast
Plastfilm/-folie	
Plastflasker	

Skru gjerne toppen av flasken – det letter arbeidet med rensing og gjenvinning.

Dette er IKKE plastavfall

Gummi	restavfall
Hagemøbler	gjenvinningsstasjon
Hårføner	EE-avfall
Kjøkkenmaskiner	EE-avfall
Kulepenn	restavfall
Ladere	EE-avfall
Ledninger	EE-avfall
Leker av plast (uten elektriske komponenter)	restavfall
Mobiltelefoner	EE-avfall
Oljekanner, tomme av plast	restavfall
Oppvaskhansker	restavfall
Plaster	restavfall
Plexiglass	restavfall
Sammensatte produkter	restavfall
Suppeposer	restavfall
Sølvpapir	glass og metall
Tusjer	restavfall
Verktøy med plastdeler	restavfall
White-spirit-flasker, tomme	restavfall

Isopor – Mindre mengder kan kastes i dunken for restavfall. Større mengder må leveres til gjenvinningsstasjon.

Papir, papp og kartong

Papirinnsamling er den eldste ordningen for kildesortering i RIR-kommunene. Papirfiber kan gjenvinnes mange ganger før den må kasseres.

Papir, papp og kartong som samles inn av RIR blir til nye papirprodukter. Aviser, blader og reklametrykksaker blir til nytt papir ved europeiske papirfabrikker.

Drikkekartongene går til en fabrikk i Sverige der de blir gjort om til blant annet pizzaesker og annen emballasjekartong.

TIPS

Drikkekartonger skylles, brettes og stappes i kubber og legges i trilledunken for papir. Da er de enkle å sortere ut på gjenvinningsanlegget. Skriv navn og telefonnummer med tusj på drikkekartongen og bli med i trekningen av fine pengepremier. Papp og kartong legges i trilledunken.

Dette er papiravfall

Aviser	Pocketbøker
Dorullkjerner	m. myk perm
Drikkekartong	Reklame
Juicekartonger	Brosjyrer
Konvolutter	Vaskemiddel-
Melkekartonger	kartonger
Papir	Kataloger
Pappesker	Ukeblader
Pizzaesker	

Dette er IKKE papiravfall

Blåpapir	restavfall
Bomull	restavfall
Bøker, hard perm	restavfall
Glanset gavepapir	restavfall
Julepapir	restavfall
Gjennomfarget papir	restavfall
Kaffefilter	bioavfall
Post-It-lapper	restavfall
Sammensatte produkter	restavfall
Sanitetsbind	restavfall
Servietter	bioavfall
Suppeposer	restavfall
Sølvpapir	glass og metall
Teposer	bioavfall
Treverk	gjenvinningsstasjon
Tørkepapir	bioavfall

Restavfall

Restavfallet er det avfallet som er igjen når du har sortert ut det som kan materialgjenvinnes. Restavfallet fra RIR-kommunene sendes til moderne forbrenningsanlegg som varmer opp vann. Varmtvannet som produseres ved slike anlegg, varmer opp tusenvis av boliger, idrettsanlegg og bedrifter. Dermed bruker disse mindre olje og elektrisitet enn tidligere.

Dette er restavfall

Aske	Papir
Bleier	(gjennomfarget)
Bomull	Pensler
Briller	Plaster
Bøker med hard perm	Plexiglass
CDer	Post-It-lapper
Ekskrementer fra hund/katt	Sanitetsbind
Engangsbestikk av plast	Sikringer
Glanset gavepapir	Skin
Gummi	Sneiper
Julepapir	Størknet maling og beis
Kulepenner	Støvsugerposer
Knoker	Suppeposer
Lampeskjermer	Tannbørster
Leker av plast	Tusjer
Lær	Verktøy med plastdeler
Oljekanner av plast	White spirit-flasker (tomme)

Dette er IKKE restavfall

Dorullkjerne	papir
Kaviar- og majonestuber	..	metall
Potetgullposer	plast
Surkålposer	plast
Tannkremtuber	plast

TIPS

Kildesorter så mye som mulig. Da sparer du miljøet og får god plass i dunken for restavfall.

Glass- og metallemballasje

Glass- og metallemballasje kaster du løst i dunken med oransje lokk. Dette er en råvare som skal inn i produksjonen av nytt glass og metall.

Stål blir blant annet til armeringsjern og kleshengere. Omsmeltet aluminium blir til stekepanner, bildeler, sykler og annet der man bruker aluminium.

Det meste av glasset sendes til smelteverk i Europa for omsmelting til ny glassemballasje. Glasset med lavest kvalitet blir til skumglass, et byggemateriale som brukes i samferdsels- og byggeprosjekter.

Vindusglass, ildfaste former, krystall, porselen eller keramikk må ikke kastes i dunken for glass- og metallemballasje, men leveres til gjenvinningsstasjonene.

Dette er glass og metallemballasje

Barnematglass	Kosmetikkglass
Glassflasker	Lokk av metall
Hermetikkbokser	Pilleglass som er tomme
Importerte øl- og mineralvannbokser	Syltetøyglass
Kaviar- og majonestuber	Sølpapir
Korker av metall	Vin- og spritflasker

Husk at det er pant for de fleste ølbokser, plastflasker for drikke og noen glassflasker. Penger tjent er penger spart...

Dette er IKKE glass- og metallemballasje

Bestikk gjenvinningsstasjon
Drikkeglass . . . gjenvinningsstasjon
Eksosanlegg . . . gjenvinningsstasjon
Kasseroller . . . gjenvinningsstasjon
Keramikk gjenvinningsstasjon
Krystall gjenvinningsstasjon
Lyspærer farlig avfall
Lysrør farlig avfall
Plexiglass restavfall
Porselen restavfall
Snømåker gjenvinningsstasjon
Sparepærer farlig avfall
Speil restavfall
Spraybokser farlig avfall
Stekepanner . . . gjenvinningsstasjon
Takplater gjenvinningsstasjon
Takrenner gjenvinningsstasjon
Termometre, kvikksølv . farlig avfall
Vindusglass . . . gjenvinningsstasjon

Elektrisk og elektronisk avfall

TIPS

Sparepærer bruker betydelig mindre energi enn vanlige pærer, men inneholder kvikksølv som er en farlig miljøgift som ikke bør komme på avveier i naturen. Hver sparepære inneholder rundt fem milligram kvikksølv og mange av disse pærene samles ikke inn på forsvarlig måte. Bruk gjerne sparepærer, men levér brukte pærer tilbake til butikken der du kjøpte dem.

Det samme kan du gjøre med alle brukte batterier du skifter ut. Levér de tilbake til forhandler eller til innsamlingsbilen for farlig avfall.

Elektrisk og elektronisk avfall er alt som trenger strøm eller batteri for å virke. Elektroniske produkter inneholder ofte miljøgifter. Det er derfor viktig at disse blir håndtert på en forsvarlig måte slik at ikke stoffer som er farlige for natur og miljø kommer på avveie.

Gamle og ødelagte elektriske produkter kan leveres gratis tilbake til butikker som selger slike produkter. Slike produkter kan også leveres til RIR sine

gjenvinningsstasjoner, eller innsamlingsbilen for farlig avfall og grovavfall. Kast aldri elektriske og elektroniske produkter i trilledunken for restavfall.

Elektriske og elektroniske produkter leveres **hele og uskadede**. Disse blir demontert på samleanlegg der plast, glass og metall blir resirkulert, mens de miljøfarlige stoffene blir tatt hånd om på en forsvarlig måte.

Dette er elektrisk og elektronisk avfall

Blinkesko	Kassettpillere	MP3-spillere
Brunevarer	Kjøkkenmaskiner	Radioer
Brytere	Kjøleskap	Ringeklokker
Båndopptakere	Klokker	Sikringer
CD-spillere	Komfyrer	Telefoner
Datautstyr	Ladere	TVer
Elektriske artikler	Lamper	Vannkokere
Elektroniske artikler	Ledninger	Varmeovner
Frysere	Leker med batterier og el-komponenter	Vaskemaskiner
Hvitevarer	Mikrobølgeovner	Videospillere
Hårfønerer	Mobiltelefoner	
Kaffetraktere		

Farlig avfall

Dette er avfall som kan være svært skadelig for naturen og miljøet og må derfor håndteres på en forsvarlig måte. Alt farlig avfall må leveres til en av RIR sine gjenvinningsstasjoner eller returpunkt der det er mottak av slikt avfall. Flere ganger i året har RIR egne aksjoner med innsamling av farlig avfall i kommunene. Du får informasjon i posten når denne bilen er i området der du bor.

Farlig avfall blir destruert eller deponert på godkjente og sikre anlegg. De resirkulerbare delene gjenvinnes.

Dette er Farlig avfall

Batterier	Limrester
Batterier, knapp-celle	Lyspærer
Batterier, oppladbare	Lysrør
Bilbatterier	Løsemidler
Bilpleiemidler	Maling og beis
Brannslukningsapparat	Mobiltelefonbatterier
Båtpleiemidler	Motorolje
Impregnering treverk	Refill til kopimaskiner og skrivere
Isolerglass produsert mellom 1965 og 1975	Spillolje
Kjemikalier	Spraybokser
Lakkrester	Sprøytmiddel
	Syrer og baser
	Ugressmiddel

Dette er IKKE Farlig avfall

Aske restavfall
Dekk forhandler
Engangsgriller jern og metall
Medisinrester apotek
Oljekanner i plast restavfall
Pensler restavfall
Sikringer EE-avfall
Tomme og tørre malingspenn restavfall
Verktøy med plastdeler .. restavfall
Vindu med isolerglass produsert etter 1965gjenvinningsstasjon
Vindusspylervæskekanner ... plast

Eksplosjonsfarlig avfall

Ammunisjon, fyrverkeri eller andre eksplosiver er ikke noe RIR skal håndtere. Har du slikt hjemme eller finner det i naturen eller andre steder, ring Politi på tlf. 02800 som vil sørge for sikker innsamling og destruksjon.

Bruk originalemballasjen når du skal levere farlig avfall, slik at det går tydelig fram hva slags stoff det er. Om etiketten er borte eller du må bruke annen emballasje, sørg for at emballasjen blir merket tydelig med hva den inneholder.

Klær, tekstiler og sko

Klær, sko og andre tekstiler hører ikke hjemme i restavfallet. Lever dem i stedet i en av innsamlingsboksene som finnes rundt omkring i distriktet.

Klærne trenger ikke være hele. Slitte klær og tekstiler kan fortsatt gjenbrukes i filleproduksjon eller sys om til nye produkter. Det gjelder også slitte sokker og undertøy. Det eneste kravet er at det du leverer må være rent og tørt.

Det er ikke bare tekstiler som kan leveres i innsamlingsboksene. Til og med sko, slippers, gummistøvler, vesker, belter og hatter kan gjenbrukes.

Legg klær og tekstiler i poser og knyt igjen før du legger dem i innsamlingsboksen.

Oversikt over hvor innsamlingsboksene står finner du på nettsidene til Fretex og UFF.

TIPS

Det er ikke bare klær og sko som kan legges i Fretex-containerne, også andre tekstiler som gardiner, håndklær, pledd og sengetøy. Det som ikke selges i bruktbutikker i Norge sendes utenlands eller går til filleproduksjon. Men husk, alt må være tørt og rent.

Annet avfall

Hageavfall

Hageavfall kan brukes som kompost for de som komposterer selv. Det kan også leveres til gjenvinningsstasjonen i din kommune.

Eternitt og PCB vindu

All **eternitt** inneholder asbest. Isolerglass som er produsert i perioden 1965 til 1975 inneholder **PCB**. Asbest er svært helseskadelig og PCB er en av de farligste miljøgiftene vi har. Begge deler må derfor behandles forskriftmessig og trygt slik at det ikke kommer på avveie i naturen. Riving av eternitt krever at du bruker verneutstyr, og all eternitt som skal kastes må pakkes inn og leveres til RIR sin gjenvinningsstasjon i Årødalen.

Isolerglass som er produsert i perioden 1965 til 1975 må leveres til en av RIR sine gjenvinningsstasjoner.

Har du spørsmål om eternitt og isolerglass kan du kontakte RIR.

Trevirke og impregnert tre

Vanlig trevirke leveres til RIR sin gjenvinningsstasjon i din kommune. Der blir det sortert og levert til energigjenvinning.

Impregnert tre må leveres separat. Gammelt impregnert trevirke inneholder tungmetaller med bl.a. kreftfremkallende stoffer. Miljøgiftene i impregnert treverk går etter hvert over i omgivelsene. Du bør derfor ikke ha impregnert treverk i grønnsakbedet eller der du oppbevarer mat. Nyere impregnert trevirke inneholder ikke tungmetaller, men skal fortsatt leveres separat.

Impregnert treverk må ikke brennes i vanlige ovner eller på bål. Det dannes da giftige gasser og en svært giftig aske. Impregnert treverk må leveres til et godkjent avfallsanlegg som RIR sine gjenvinningsstasjoner som vil behandle det som farlig avfall.

Stikkordsliste for sortering av avfall

TYPE AVFALL

SORTERING/LEVERING

A

Ammunisjon	Leveres politiet
Aske	Restavfall/henteordning
Aviser	Papir/henteordning

B

Batterier, knappcelle	Farlig avfall/leveres forhandler
Batterier, oppladbare	Farlig avfall/leveres forhandler
Batterier, vanlige	Farlig avfall/leveres forhandler
Bein, små	Bioavfall/henteordning
Bilbatterier	Farlig avfall/leveres forhandler
Bilpleiemidler	Farlig avfall/leveres returpunkt
Bleier	Restavfall/henteordning
Blomsterpotter i plast	Plast/henteordning
Blåpapir	Restavfall/henteordning
Bomull	Restavfall/henteordning
Brannslukkingsapparat	Farlig avfall
Briller	Restavfall eller Fretex
Brunevarer	EE-avfall/leveres forhandler
Brytere	EE-avfall/leveres forhandler
Brød	Bioavfall/henteordning
Bøker, hard perm	Restavfall/henteordning
Bøker, myk perm	Papir/henteordning
Bølgepapp	Papir/henteordning
Båtpleiemidler	Farlig avfall/leveres returpunkt

C

CD-cover	Plast/henteordning
CD-plater	Restavfall/henteordning
CD-spillere	EE-avfall/leveres forhandler

D

Datautstyr	EE-avfall/leveres forhandler
Dekk	Leveres forhandler

TYPE AVFALL

SORTERING/LEVERING

Drikkeglass	Restavfall/henteordning
Drikkekartonger	Papir/henteordning
Dusjforheng	Restavfall

E

Eggeskall	Bioavfall/henteordning
Ekskrementer fra kjæledyr	Restavfall/henteordning
Elektriske artikler	EE-avfall/leveres forhandler
Elektroniske artikler	EE-avfall/leveres forhandler
Engangsbestikk, plast	Restavfall/henteordning
Engangsgriller	Restavfall
Eternitt	Farlig avfall/gjenvinningsstasjon

F

Fargepatroner til skrivere	Farlig avfall
Fisk	Bioavfall/henteordning
Frukt	Bioavfall/henteordning
Frysere	EE-avfall/leveres forhandler

G

Gips	Restavfall/henteordning
Gjær	Bioavfall/henteordning
Glassfiber (eks. båter)	Restavfall/gjenvinningsstasjon
Glassflasker	Glass og metall/henteordning
Glava isolasjon	Restavfall (ikke brennbar)
Gress/planter/kvister	Hageavfall/gjenvinningsstasjon
Grønnsaker	Bioavfall/henteordning
Gummi	Restavfall/henteordning

H

Hagemøbler, plast	Restavfall/gjenvinningsstasjon
Hermetikkbokser	Glass og metall/henteordning
Hvitevarer	EE-avfall/leveres forhandler
Hårfønerer	EE-avfall/leveres forhandler

Stikkordsliste for sortering av avfall

TYPE AVFALL

SORTERING/LEVERING

I J

Isopor små mengder	Restavfall
Isopor større mengder	Gjenvinningsstasjon
Juicekartonger	Papir/henteordning
Julepapir	Restavfall/henteordning
Juletre	Hageavfall/gjenvinningsstasjon

K

Kaffegrut og filter	Bioavfall/henteordning
Kaker	Bioavfall/henteordning
Kartong	Papir/henteordning
Kaviartuber	Glass og metall/henteordning
Keramikk	Restavfall/henteordning
Kjemikalier	Farlig avfall/returpunkt
Kjøkkenmaskiner	EE-avfall/leveres forhandler
Kjøleskap	EE-avfall/leveres forhandler
Kjøttrester	Bioavfall/henteordning
Klokker	EE-avfall/leveres forhandler
Klær	Restavfall eller tekstilinsamling
Knoker	Restavfall/henteordning
Konvolutter	Papir/henteordning
Kork	Bioavfall/henteordning
Korker, metall	Glass og metall/henteordning
Kosmetikkglass	Glass og metall/henteordning
Krystall	Restavfall/henteordning
Kulepenner	Restavfall/henteordning
Kvister	Hageavfall/gjenvinningsstasjon

L

Ladere	EE-avfall/leveres forhandler
Lakkrester	Farlig avfall/returpunkt
Lamper	EE-avfall/leveres forhandler
Lampeskjermer	Restavfall/henteordning

TYPE AVFALL

SORTERING/LEVERING

Ledninger	EE-avfall/leveres forhandler
Leker, plast	Restavfall/henteordning
Lim	Farlig avfall/returpunkt
Lokk, metall	Glass og metall/henteordning
Lyspærer	Farlig avfall/leveres forhandler
Lysrør	Farlig avfall/leveres forhandler
Lær	Restavfall/henteordning
Løsemidler	Farlig avfall/returpunkt

M

Majonestuber	Glass og metall/henteordning
Maling og beis, størknet	Restavfall/henteordning
Maling og beis, vått	Farlig avfall/leveres returpunkt
Medisinrester	Leveres apotek
Melkekartonger	Papir/henteordning
Metallgjenstander	Metall/gjenvinningsstasjon
Mobiltelefoner	EE-avfall/leveres forhandler
Motorolje	Farlig avfall/returpunkt

NO

Nøtteskall	Bioavfall/henteordning
Oljekanner, plast	Restavfall/henteordning

P

Papir	Papir/henteordning
Papir, gjennomfarget	Restavfall/henteordning
Pappesker	Papir/henteordning
Pasta	Bioavfall/henteordning
Penner	Restavfall/henteordning
Pensler	Restavfall/henteordning
Pilleglass, tomme	Glass og metall/henteordning
Plastbegre	Plast/henteordning
Plastballasje	Plast/henteordning
Plaster	Restavfall/henteordning

Stikkordsliste for sortering av avfall

TYPE AVFALL

SORTERING/LEVERING

Plastfilm/-folie	Plast/henteordning
Plastflasker	Plast/henteordning
Plastposer	Plast/henteordning
Plexiglass	Restavfall/henteordning
Porselen	Restavfall/henteordning
Post-It-lapper	Restavfall/henteordning
Potetgullposer	Plast/henteordning
Potteplanter	Bioavfall/henteordning
R	
Radioer	EE-avfall/leveres forhandler
Refill til kopimaskin/skriver	Farlig avfall/leveres forhandler
Reklametrykksaker	Papir/henteordning
Ris	Bioavfall/henteordning
S	
Sammensatte produkter	Restavfall/gjenvinningsstasjon
Sanitetsbind	Restavfall/henteordning
Servietter	Bioavfall/henteordning
Sikringer	EE-avfall/gjenvinningsstasjon
Skalldyr	Bioavfall/henteordning
Skin	Restavfall/henteordning
Sko	Restavfall eller tekstilinsamling
Sneiper	Restavfall/henteordning
Spillolje	Farlig avfall/returpunkt
Sparepærer	EE-avfall/leveres forhandler
Sprøyter	Restavfall (pakkes godt inn)
Sprøyte- og ugressmiddel	Farlig avfall/returpunkt
Stearinlys	Restavfall/henteordning
Støpejern	Metall/gjenvinningsstasjon
Støvsugerposer	Restavfall/henteordning
Suppeposer	Restavfall/henteordning
Surkålposer	Plast/henteordning

TYPE AVFALL

SORTERING/LEVERING

Sykler	Metall/gjenvinningsstasjon
Syltetøyglass	Glass og metall/henteordning
Syrer og baser	Farlig avfall/returpunkt
Sølvpapir	Glass og metall/henteordning
T	
Takpapp	Restavfall
Tannbørster	Restavfall/henteordning
Tannkremtuber	Plast/henteordning
Tekstiler	Restavfall/henteordning
Termometre, kvikksølv	Farlig avfall/leveres apotek
Termometre, andre	EE-avfall/leveres forhandler
Teposer	Bioavfall/henteordning
Treverk	Leveres gjenvinningsstasjon
Trykkimpregnert trevirke	Farlig avfall/gjenvinningsstasjon
Tusjer	Restavfall/henteordning
TVer	EE-avfall/leveres forhandler
Tørkepapir	Bioavfall/henteordning
UVW	
Ukeblader	Papir/henteordning
Varmeovner	EE-avfall/leveres forhandler
Vaskemaskiner	EE-avfall/leveres forhandler
Vaskemiddelkartonger	Papir/henteordning
Verktøy, med plastdeler	Restavfall/henteordning
Verktøy, metall	Leveres gjenvinningsstasjon
Videospillere	EE-avfall/leveres forhandler
Vin- og spritflasker	Glass og metall/henteordning
Vinduer produsert etter 1975	Leveres gjenvinningsstasjon
Vindu m/isolerglass prod. 1965-75	Farlig avfall/gjenvinningsstasjon
White spirit flasker, tomme	Restavfall/henteordning

I stedet for å kaste ting du ikke har bruk for lenger, bør du forsøke å selge gjenstanden eller gi den bort til noen som har mer bruk for den. Klær og sko kan du levere til innsamlingsboksene for tekstiler.

Andre gjenstander kan du forsøke å **selge gjennom gjennom salgs- eller byttesider på internett, en avisannonse eller oppslag i nærmiljøet**. Både du og miljøet tjener på gjenbruk.

Det finnes også en rekke **brukthandlere** som tar i mot brukbare gjenstander. Brukthandlere kjøper og selger antikviteter, møbler, bøker mm. Sjekk under brukthandler på gule sider i telefonkatalogen eller søk etter slike på internett.

Flere **idrettslag arrangerer også byttedager** der du kan selge eller bytte brukt sportsutstyr. Dette er et godt alternativ til å kaste brukbart utstyr eller å kjøpe nytt. Mange foreninger arrangerer også **loppemarked** der du kan levere inn eller kjøpe ting og tang av alle slag.

På Facebook finner du mange salgs- og byttegrupper. Her kan du kjøpe og selge gjenstander – helt gratis!

RIR har sju gjenvinningsstasjoner i vårt område. Dette er bemannede anlegg hvor det er mulig for husholdninger å levere de fleste typer avfall.

Gjenvinningsstasjoner

AUKRA Gjenvinningsstasjon:

Rothaugen
Åpningstider:
Mandag: Stengt
Tirs-tors: 12.30 - 18.30
Fre: Stengt

EIDE Gjenvinningsstasjon:

Svanpro Tlf. 71 29 65 70
Åpningstider:
Man: 09.00-19.00
Tirs/ons/fre: 09.00-15.00
Tors: 09.00 - 19.00 (sommertid*)
Tors: 09.00 - 15.00 (vintertid)

FRÆNA Gjenvinningsstasjon:

Varhol, tlf. 71 21 34 50
Åpningstider:
Man/tirs/ons/fre: 09.00-16.00
Tors: 09.00-19.00

GJEMNES Gjenvinningsstasjon:

Batnfjordsøra
Åpningstider:
Man/tirs: Stengt
Ons/tors: 13.00-19.00
Fre: Stengt

MIDSUND Gjenvinningsstasjon:

AS Miljøtransport Tlf. 71 27 91 50
Åpningstider:
Tirs: 13.00-19.00 (sommertid*)
Tirs: STENGT (vintertid)
Tors: 13.00-19.00

MOLDE Gjenvinningsstasjon:

RIR-anlegget i Årødalen
Tlf. 71 21 34 50
Åpningstider:
Man: 08.00-19.00
Tirs/ons/fre: 08.00-15.00
Tors: 08.00-19.00 (sommertid*)
Tors: 08.00-15.00 (vintertid)

NESSET Gjenvinningsstasjon:

Bersåshaugen
Åpningstider:
Man/tirs: 13.00 - 19.00
Ons/tors/fre: STENGT

*Sommertid: April - oktober
(følger sommer- og vintertid på klokka)

10 miljøtips

1. Kjøp kvalitet – unngå dårlige produkter og unødvendig emballasje.
2. Kast aldri miljøfarlig avfall i naturen.
3. Levér tøy som kan brukes av andre i Fretex-containerne.
4. Hvis mulig, kjøp produkter som bruker strømnettet fremfor batterier. Batterier skaper generelt mer søppel og miljøgifter, og er mindre energieffektive.
5. Forbruk er et av de største miljøproblemene i vestlige land. Ved å bli med i en byttering, trenger du ikke kjøpe like mange ting som før.
6. Kjøp leker som holder lenge, og som lar seg reparere. Velg gjerne ubehandlede treleker til småbarn. Kjøp dem i butikken eller lag selv.
7. Et hvert unødvendig produkt kan anses som en belastning på miljøet gjennom unødig bruk av transport og emballasje. De fleste steder i Norge er vannet som kommer ut av springen minst like sunt og rent som det vannet du kjøper i flaske i butikken.
8. For den som vil kjøpe hagemøbler fins det mange alternativer. Hagemøbler i tropisk tre er et fristende valg for mange, men bryr du deg om regnskogen bør du velge møbler i andre materialer.
9. Alle vaskemidler inneholder kjemiske stoffer som påvirker miljøet. Bruk mikrofiberkluter. Med dem kan du i mange tilfeller klare deg helt uten bruk av vaskemidler. Trenger du vaskemidler, velg de med miljømerke.
10. Av og til kommer behovet for å rydde og vaske, og tømme boder, kjellere og loft for gamle og unyttige spindellevssamlere. Men ikke lag mer søppel enn nødvendig. Ved å gi bort brukbare ting, reparere og sortere riktig kan du begrense søppelmengden og miljøbelastningen.

**Lurer du på noe når det gjelder avfall og kildesortering?
Sjekk vår nettside www.rir.no eller kontakt oss.**

Romsdalshalvøya Interkommunale
Renovasjonsselskap IKS,
Årøsetervegen 56, 6422 Molde
Tlf.: 71 21 34 50
rir@rir.no • www.rir.no

